

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією
Протокол №2 від 15.05.2026 р.

Голова приймальної комісії
ХДАК, Голова Комісії з
реорганізації ХДАК

Наталія ГОВОРУХІНА

**ПРОГРАМА
ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ ТА ДОСЯГНЕНЬ**

для вступу на навчання для здобуття
освітньо-наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа»
для вступників на основі здобутого ступеня магістра
або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (НРК7)

Освітньо-наукова програма «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Харківській державній академії культури у 2026 році, затверджених рішенням вченої ради ХДАК (протокол № 9 від 28.04.2026 року) обов'язковим вступним випробуванням для прийому на навчання для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії на основі ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (НРК7) за спеціальністю В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа» є презентація дослідницьких пропозицій та досягнень.

Презентація дослідницьких пропозицій та досягнень має на меті продемонструвати орієнтацію вступника в публікаціях з теми свого дисертаційного дослідження, знання теорії, історії та сучасного стану досліджуваної проблеми, а також рівень сформованості навичок науково-дослідної роботи.

Дослідницька пропозиція подається у вигляді наукового реферату; дослідницькі досягнення - у вигляді наукових публікацій з теми дослідження (не менше 1 одноосібної наукової статті у вітчизняному фаховому науковому виданні, включеному до Переліку фахових видань України категорії «Б», або однієї одноосібної наукової статті у зарубіжному фаховому періодичному науковому виданні країн ЄС).

Презентація дослідницьких пропозицій та досягнень вступника передбачає оцінювання його готовності до навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, виявлення у нього науково-творчого мислення, усвідомлення теоретичних та практичних аспектів бібліотечної, інформаційної та архівної справи, сучасних тенденцій їх розвитку в цифровому суспільстві. Під час презентації дослідницьких пропозицій та наукових досягнень вступник має продемонструвати:

- здатність до наукового мислення; логічного і зв'язного викладення матеріалу;
- знання історії та теорії інформації, бібліотечно-бібліографічної справи, архівознавства;
- розуміння особливостей становлення та функціонування документно-інформаційної галузі, формування її основних підсистем і напрямів діяльності;
- досвід фахової практичної та дослідницької діяльності в бібліотечній, інформаційній або архівній справі та його рівень;
- усвідомлення специфіки функціонування документно-інформаційних установ в умовах цифрового суспільства.

Презентація дослідницьких пропозицій та досягнень вступника проводиться відповідно розкладу вступних випробувань ХДАК в очному форматі із записом на дві камери (з метою забезпечення прозорості, об'єктивності та дотримання академічної доброчесності), з подальшим оприлюдненням запису вступного випробування на вебсайті ХДАК впродовж трьох днів після оприлюднення оцінок вступників та зберігається на ньому у відкритому доступі протягом одного року у вигляді активного

інтернет-посилання. Зазначене інтернети-посилання також вноситься до ЄДЕБО. Для визначених Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти в ХДАК у 2026 році категорій вступників допускається використання дистанційно-синхронного формату із обов'язковим записом вступного випробування на дві камери. Відеозаписи деяких категорій вступників відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в ХДАК у 2026 році не оприлюднюються, але зберігаються в приймальній комісії.

Не пізніше ніж за два тижні до початку вступних випробувань в ХДАК для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії вступник має подати до приймальної комісії особисто або за допомогою електронної пошти (на адресу pri_kom@xdak.ukr.education):

- дослідницьку пропозицію у вигляді наукового реферату;
- дослідницькі досягнення у вигляді списку одноосібних наукових публікацій (статей) з активними URL-посиланням на повний текст публікації.

Надіслані матеріали не повертаються вступнику, а зберігаються в справі вступника.

Форма проведення презентації дослідницьких пропозицій та досягнень - усне обговорення за попередньо надісланими матеріалами (науковим рефератом та переліком публікацій).

Час відведений на презентацію дослідницьких пропозицій та досягнень на 1 вступника - до 30 хвилин.

2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ У ВИГЛЯДІ НАУКОВОГО РЕФЕРАТУ

Дослідницька пропозиція подається у вигляді наукового реферату за обраною темою. Науковий реферат є самостійною письмовою науковою роботою, яка повинна відобразити найважливіші наукові проблеми відповідно до теми майбутньої дисертаційної роботи вступника.

В науковому рефераті необхідно визначити актуальність, суть обраної наукової проблеми, стан її розробленості, окреслити шляхи її вирішення відповідно до сформульованих теоретичних і методичних завдань з урахуванням практичної спрямованості. Робота над науковим рефератом передбачає критичне осмислення та узагальнення теоретичного матеріалу, його системний виклад.

Назва наукового реферату відповідати її змісту. Виклад матеріалу в науковому рефераті повинен бути змістовним і стислим.

Науковий реферат повинен відповідати вимогам до наукової публікації, бути вичитаним, акуратно оформленим із застосуванням необхідного наукового апарату текстового викладу (правильно складений бібліографічний

список літератури відповідно до встановлених вимог, звірені цитати), зброшурованим.

Обсяг наукового реферату - до 0,5 авт. арк. (20000 знаків з пробілами або 22 сторінки друкованого тексту) включно з титульним аркушем та списком використаних джерел; аркуші формату А4, поля 2х2х2х2, кегль 14, інтервал 1,5). Додатки у зазначений обсяг не входять.

Науковий реферат складається з таких структурних елементів:

- Титульний аркуш;
- Зміст (структура) дослідницької складової;
- Вступ;
- Основна частина (відповідно до змісту);
- Джерельна база / список використаних джерел.

Титульний аркуш є першою сторінкою реферату, який містить: найменування закладу вищої освіти; назву роботи; прізвище, ім'я, по батькові автора та його статус; місто та рік. План включає всі структурні елементи реферату з вказаними сторінками, на яких вони розташовані. Основний зміст реферату розподіляється на параграфи чи розділи.

Зміст роботи має бути самостійно виконаним теоретичним дослідженням відповідно до проблеми, заявленої в назві реферату, узагальненням наявної літератури або методологічною розробкою педагогічної проблеми з вказівкою на її застосування у сфері наукових інтересів автора реферату.

Вступ є найважливішим змістовним елементом реферату, оскільки містить усі необхідні класифікаційні характеристики: обґрунтування вибору теми, оцінку її з точки зору актуальності та важливості, визначення її місця в існуючій науковій проблематиці, оцінку рівня і характеру розробки теми, формулювання мети й завдань дослідження, його об'єкту і предмету;

Основна частина. У розділі I наводяться основні теоретичні питання дослідження з теми, зазначається, хто з учених минулого вивчав дану проблему, які ідеї висловлював. Визначаються сутність (основний зміст) проблеми, основні чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, який вивчається. Наводиться перелік основних змістових аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх слабкої розробленості. У розділі II дається поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища, тлумачення основних поглядів і позицій щодо проблеми. Особлива увага приділяється виявленню нових ідей та гіпотез, експериментальним даним, новим методикам, оригінальним підходам до вивчення проблеми. У цьому розділі подається аналіз практики. Висловлюються власні думки щодо перспектив розвитку проблеми.

Кожний розділ починають з нової сторінки. Зміст розділів основної частини має точно відповідати темі роботи і повністю її розкривати. У висновках необхідно дати коротке резюме того, що викладено в основній частині реферату, висновки, які зроблені відповідно до поставлених завдань,

або посилання на методологічне застосування опрацьованого в рефераті матеріалу.

Список використаних джерел повинен указувати на вивчені автором роботи, за якими може мати місце бесіда стосовно змісту реферату. Цей список має включати в себе як фундаментальні наукові праці, так і останні публікації (переважно останніх 5 років) з обраної теми, наявні у вітчизняній та зарубіжній літературі. Використану література необхідно обов'язково відобразити в рефераті (шляхом аналізу та прямого цитування). Список використаних джерел слід розміщувати або в порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування), або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів чи заголовків. Кількість позицій у списку має становити не менше 25 джерел. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліографічної та видавничої справи. Зарубіжні джерела, що використовуються мовою оригіналу (крім російських), записують в кінці списку в алфавітному порядку. У тексті роботи, де використано джерело, в квадратних дужках проставляють номер джерела і сторінку, на яку зроблено посилання.

На реферат надається відгук рецензента. Рецензент призначається з числа провідних науково-педагогічних працівників кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ДОСЯГНЕНЬ У ВИГЛЯДІ НАУКОВИХ СТАТЕЙ

Дослідницькі досягнення вступника оформлюються у вигляді списку одноосібних наукових публікацій (статей) у виданнях, включених до Переліку фахових видань України категорії «Б» зі спеціальності В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа» (029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа») або зарубіжних фахових періодичних наукових видань країн ЄС. Список одноосібних публікацій вступника оформлюється відповідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».. Обов'язковим елементом зазначеного списку є наявність активних URL-посиланням на повний текст публікації(-ій).

4. СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Оцінка має дві складові:

- дослідницькі пропозиції у вигляді наукового реферату - від 0 до 150 балів;
- дослідницькі досягнення у вигляді одноосібних наукових публікацій (статей) - від 0 до 50 балів.

Загальний бал вступника формується шляхом підсумовування балів, установлених кожною складовою.

Підсумкова оцінка за результатами презентації дослідницьких

пропозицій та досягнень виставляється за 200-бальною шкалою.

Деталізація критеріїв оцінювання презентації дослідницьких пропозицій та досягнень вступника наведена у таблиці 1.

Таблиця 1. Критерії оцінювання презентації дослідницьких пропозицій та досягнень

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали
I. Презентація дослідницьких пропозицій у вигляді наукового реферату		
1.	Актуальність теми	0-20
2.	Ступінь наукової обґрунтованості теми	0-30
3.	Рівень аналізу джерел	0-30
4.	Методологічна коректність	0-20
5.	Наукова аргументація та самостійність висновків	0-35
6.	Якість оформлення та академічний стиль викладення	0-15
		0-150
II. Дослідницькі досягнення у вигляді одноосібних наукових публікацій (статей)		
7.	Наявність наукових публікацій з теми дослідницької пропозиції	0-50
	Разом	0-200

Вступники, які отримали за результатами презентації дослідницьких пропозицій та досягнень нижче 140 балів, до участі в конкурсі щодо зарахування для здобуття вищої освіти не допускаються.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання : ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Введено вперше ; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (Інформація та документація).
2. ДСТУ 2394-94 (ISO 5127-3:1981, NEQ) Інформація та документація. Комплектування фонду, бібліографічний опис, аналіз документів. Терміни та визначення. Чинний від 1995-01-01. Київ : Держстандарт України, 1994. 88 с.
3. ДСТУ 7.59:2003 (ГОСТ 7.59-2003 (ИСО 5963-85), IDT). СІБВС. Індекссування документів. Загальні вимоги до систематизації та предметизації. Чинний від 2004-07-01. Київ : Держстандарт України, 2003. 34 с.
4. ДСТУ 7157:2010 Видання електронні: Основні види та вихідні відомості. Чинний від 2010-07-01. Київ : Держспоживстандарт України, 2010. 14 с.

5. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 (ГОСТ 7.1-2003, IDT). СІБВС. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Чинний від 2007-07-01. Київ : Держстандарт України, 2006. 64 с.
6. Ільганаєва В. О. Соціальні комунікації : словник-довідник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 328 с.
7. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі : монографія. Харків : ХДАК, 2017. 326 с.
8. Нормативні акти України в бібліотечній і суміжних галузях. URL: [http // www.nbuv.gov.ua/law](http://www.nbuv.gov.ua/law).
9. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Культурологічні та мистецькознавчі дослідження: теорія і методологія : навч. посіб. Харків : ХДАК, 2020. 338 с.
10. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково дослідницької діяльності : підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. 6-те вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 310 с.

Додаткова

1. Булах Т. Д. Рекламна комунікація в книжковій галузі : монографія. Харків : ХДАК, 2017. 232 с.
2. Воскобойнікова-Гузева О. В. Бібліотечний соціальний інститут у першій чверті ХХІ століття: історичні та соціокультурні чинники розвитку // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2020. № 1. С. 4–15.
3. Воскобойнікова-Гузева О. В. Стратегії розвитку бібліотечно інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія. Київ, 2014. 368 с.
4. Давидова І. О. Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві : монографія. Харків : ХДАК, 2005. 295 с.
5. Давидова І. О., Мар'їна О. Ю. Розвиток цифрових компетентностей студентів бібліотечних спеціальностей // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2020. № 6. С. 97-104. URL: <http://librinfosciences.knukim.edu.ua/article/view/218614>
6. Давидова І. О., Мар'їна О. Ю. Сучасний стан цифрової модернізації бібліотек України // Молодий вчений. 2018. № 11. С. 1001-1005. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/11/230.pdf>.
7. Давидова І. О., Мар'їна О. Ю., Кобелев О. М. Державна науково-технічна бібліотека України як ключовий суб'єкт імплементації політики відкритої науки // Вісник ХДАК. 2024. № 66. С. 7-16.
8. Дубровіна Л. А. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. Київ : [Б.в.], 2009. 530 с.
9. Ільганаєва В. Інтегральна концептуалізація як шлях до розкриття сутності соціальної комунікації // Вісник Книжкової палати. 2019. № 5. С. 14-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2019_5_5.
10. Ільганаєва В. О. Теорія соціальних комунікацій на шляху фундаменталізації медіа-знання // Соціальні комунікації: результати

- досліджень – 2013 : колективна монографія за ред. О. М. Холода. Київ: КиМУ, 2014 . С. 5-43.
11. Ківшар Т. Український книжковий рух як історичне явище (1917-1923) : монографія. Київ : Логос, 1996. 340 с.
 12. Кобелєв О. М. Бібліотека в епоху цифрових трансформацій // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2020. № 3. С. 74-78.
 13. Кобелєв О. М. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія / О. М. Кобелєв ; Харків. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2012. 245 с.
 14. Коржик Н. А. Цифрові архіви України: стан, проблеми, перспективи // Вісник Кн. палати, 2022. № 4. С. 35–39.
 15. Корнейчик І. І. Історія української бібліографії. Дожовтневий період : нариси. Харків : Кн. палата України, 1971. 374 с.
 16. Кушнарєнко Н. М. Бібліотечне краєзнавство : підручник. Київ : Знання, 2007. 502 с.
 17. Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів : підручник / 4-те вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2006. 334 с.
 18. Мар'їна О. Бібліотека в медіапросторі сучасності // Вісник Книжкової палати. 2016. № 3. С. 17–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2016_3_7
 19. Мар'їна О. Ю. Веб-орієнтована концепція розвитку бібліотек в контексті еволюції веб-технологій // Вісник Книжкової палати. 2016. № 10. С. 24–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2016_10_8
 20. Маркова В. А. Книга в соціально-комунікативному просторі: минуле, сучасне, майбутнє : монографія / В. Маркова ; Харк. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2010. 251 с.
 21. Сербін О. О. Бібліотечно-бібліографічні класифікації: історична еволюція та сучасні тенденції розвитку : монографія / Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2009. 138 с.
 22. Соляник А. А. Система документопостачання бібліотечних фондів: закономірності розвитку : монографія / А. А. Соляник ; Харків. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2005. 229 с.
 23. Тимошик М. С. Історія видавничої справи : підручник / 2-е вид., випр. Київ : Наша культура і наука, 2007. 495 с.
 24. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 217 с.
 25. Швецова-Водка Г. М. Загальне бібліографознавство : навч.-метод. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. Рівне, 2003. 165 с.
 26. Шейко В., Кушнарєнко Н., Соляник А. Харківська наукова школа книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства: система комунікаційних зв'язків // Вісн. Кн. палати. 2012. № 10. С. 45–48.

- 27.Шейко В., Кушнарєнко Н., Соляник А. Харківська наукова школа книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства: система комунікаційних зв'язків // Вісн. Кн. палати. 2012. № 11. С. 40–45.
- 28.Шемаєва Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій : монографія / Г. В. Шемаєва ; Харків. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2008. 288 с.
- 29.Davydova, I. O., & Marina, O. Y. (2023). Cognitive Model of Library Management in Crisis Conditions. University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings, (8), 31–37. https://doi.org/10.15802/unilib/2023_292969.
- 30.Davydova, I., Marina, O., Marin, S., Peleshchyshyn, A. Webometric Analysis of National Libraries Websites // 2nd International Workshop on Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks (COAPSN-2020), Lviv, Ukraine, May 21, 2020. Lviv, 2020. P. 165-176. URL: <http://ceur-ws.org/Vol 2616/paper14.pdf>.
- 31.Kobieliev, O. M., Karpenko, O. O., & Kolesnykova, T. O. (2023). Scientific Achievements of the Leader of Modern Ukrainian Librarianship V. Ilhanaieva: Bio bibliometric Analysis. University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings, https://doi.org/10.15802/unilib/2023_293963 (8), 226–236.
- 32.Libraries of Pedagogical Institutions of Higher Education on Social Media / Anna Shelestova, Alla Solianyuk, Nadiia Bachynska, Tetyana Novalska, Oleksii Kobieliev // Amazonia Investiga. 2021. <https://doi.org/10.34069/AI/2021.47.11.20> Vol. 10, Iss. 47. P. 197–206.
- 33.Organizational structures for preserving documentary monuments in the leading libraries of Ukraine / Losiieyskyi I., Kobieliev O., Shcherban A., Solianyuk A., Karpenko O. // Amazonia Investiga : revista / Univ. Amazonia. Florence, Colombia. 2022. Vol. 11, Iss. 54. P. 327–338. <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/2065/2779>. <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000868620700031>
- 34.Solianyuk A., Shelestova A., Korzhyk N., Borysova A. URL: (2024). Mediatization as a Fundamental Communication Strategy of University Libraries in Kharkiv. University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings, (9), 23–46. DOI: <https://doi.org/10.15802/u>
- 35.Yuvaraj, M. (2020). Cloud Computing in Libraries: Concepts, Tools and Practical Approaches. Walter de Gruyter GmbH & Co KG. 257 p.